

BRANSCHREKOMMENDATION

Skydd mot vatten- skador i kök

För tillämpning av Boverkets föreskrifter

Gäller för installationer som utförs enligt Boverkets författningssamling, BFS 2024:8 och :9.

Version 2025-10-01

Branschrekommendation för utformning av kök

Boverkets författningssamling, BFS 2024:8 och :9 är formulerade som funktionskrav utan detaljerade anvisningar, i huvudsak utan tekniska exempel eller nivåangivelser. Denna branschrekommendation är ett sätt att verifiera funktionskraven i författningssamlingens föreskrifter och att beskriva ett fackmässigt utförande. Avsikten med denna branschrekommendation är att en byggherre som tillämpar den ska få ett kök med bra funktion och som uppfyller samhällets krav. Den ska också underlätta samarbetet mellan olika parter i byggprocessen.

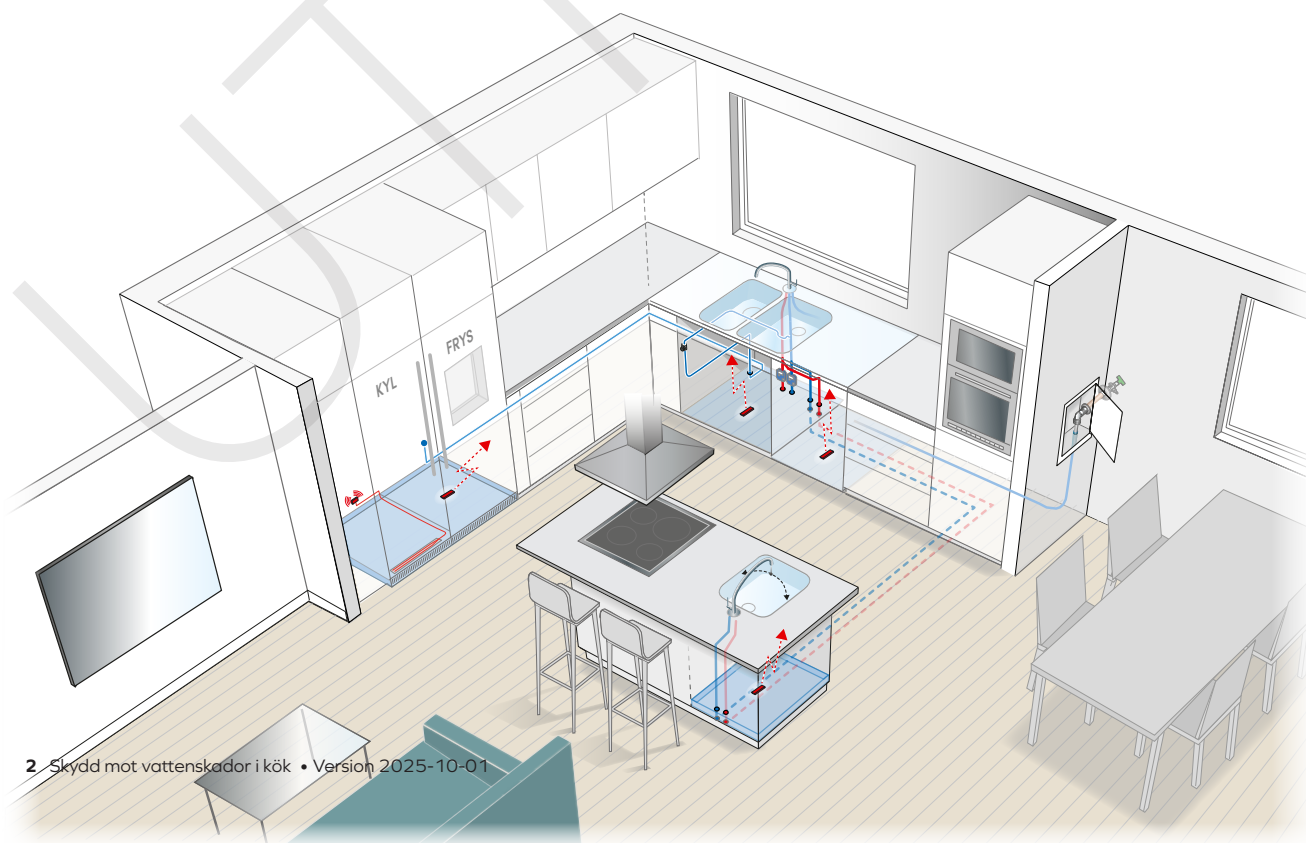
Branschrekommendationen riktar sig till de som projekterar, utför installationer och de som besiktigar i kök. Föreskrifterna som den bygger på är redovisade i bilaga 1.

Ett bra kök är praktiskt, funktionellt och vattenskadesäkert

Köket är en viktig del av bostaden där man inte bara lagar mat och diskar utan även umgås. Dagens kök har ofta en öppen planlösning tillsammans med matrum och vardagsrum. Kökets matlagings- och diskutrustning innebär dock en risk eftersom golvet normalt inte tål vatten. I en öppen planlösning kan en vattenskada ge följdskador på stora ytor.

En tredjedel av vattenskadorna i bostäder sker i köket. Dessa orsakas framför allt av vattenansluten utrustning som diskmaskiner, kylskåp och frysar – men även av kylskåp som inte är vattenanslutna.

Ett nytt kök är en stor investering med med skåp, luckor, bänkskivor, vitvaror och vattenansluten utrustning. Det ska vara trivsamt och funktionellt och uppfylla samhällets krav i Boverkets föreskrifter och försäkringsbolagens villkor med krav på fackmässig utformning.

Tekniska krav för utformning av kök

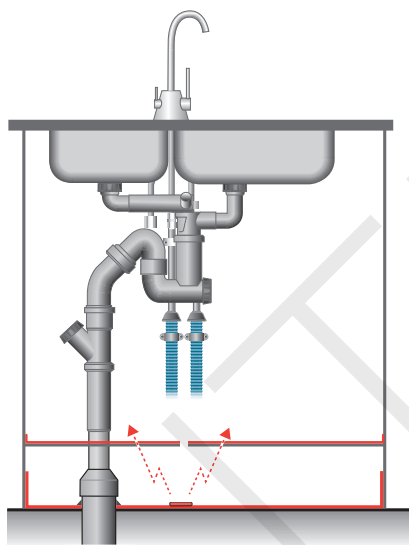
Diskbänksskåp

Om golvet i köket inte är vattentätt med uppvikta kanter mot vägg ska det i eller under diskbänksskåpet finnas ett vattentätt skikt. Det vattentäta skiktet kan vara en insats eller ett uppsamlande tråg. Eventuella genomföringar i insatsen eller tråget ska tätas enligt tillverkarens monteringsanvisning.

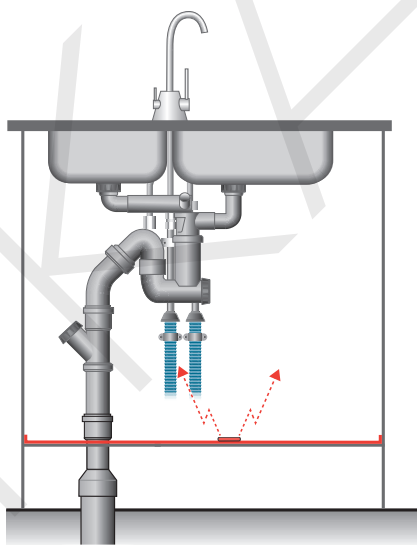
Vid nyinstallation eller byte av köksinredning bör man sträva efter att placera det vattentäta skiktet på golvet under diskbänksskåpet och inte i själva skåpet. Detta för att eventuellt läckage från, muffen mellan spillvattenledning från golvet och diskbänksavloppet, anslutningsrör samt avloppsslangar till utrustning hamnar på det vattentäta skiktet.

Insatsen eller tråget ska vara utrustat med en sensor kopplad till ett larm som varnar om ett läckage uppstår. Sensorn ska vara fäst i tråget eller insatsen och placerad så att ett läckage säkert kan upptäckas. Om sensorn är försedd med batteri ska batteriet vara lätt att byta ut.

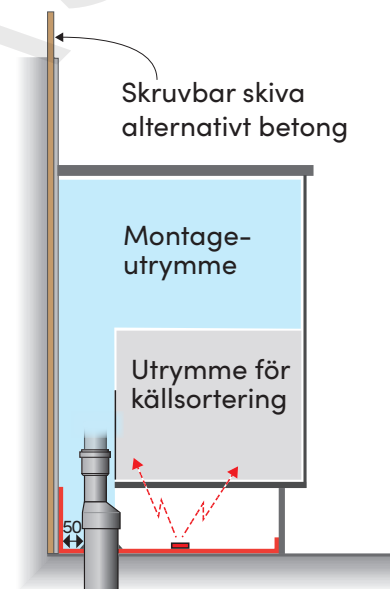
Exempel på lösningar:

Sensor placerad på ett tråg.

Sensor placerad på en insats.

Diskbänksskåp med tråg och installationsöppning.

Diskbänksskåpet bör vara utformat med indragen skåpbotten, en installationsöppning. Via den kan vatten- och avloppsrör dras och läckagevatten kan ledas från insatsen till uppsamlingstråget. Väggen bakom skåpet ska utformas så att det går att göra skruvinfästningar av rörklammer, ventiler och andra tillbehör till installationerna. Montering och håltagning i köksstomme för anslutningsrör och avloppsslangar ska vara utförda så att skador på rören inte uppkommer vid rörelser, till exempel vid tryckslag eller expansion.

Branschreglernas krav för utrustning i kök

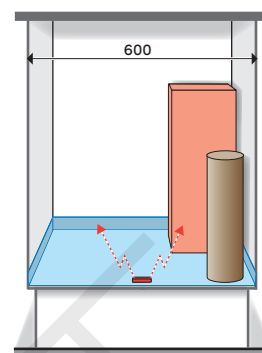
Vattenansluten utrustning som till exempel diskmaskin, kaffemaskin, vattensifon eller ismaskin samt dess fogar, ska ha ett vattentätt skikt, ett uppsamlande tråg eller en insats, placerad under utrustningen.

Den vattenanslutna utrustningen ska förses med en avstängningsventil med lätt åtkomlig manöveranordning

Utrustningen ska ha tillräckligt med utrymme för installation och service.

Det vattentäta skiktet, ett uppsamlande tråg eller en insats ska vara utrustat med en sensor kopplad till ett larm som varnar om ett läckage uppstår. Sensorn ska vara fäst i tråget eller insatsen och placeras så att ett läckage säkert kan upptäckas. Om sensorn är försedd med batteri ska batteriet vara lätt att byta ut.

Uppsamlingstråget eller insatsen ska vara anpassad för utrustningens och installationsplatsens mått.

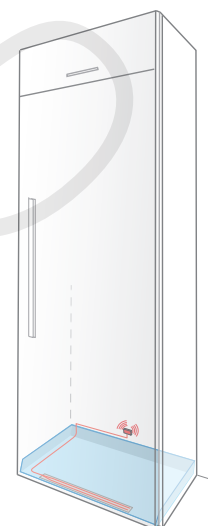

Exempel på service-utrymme för varmvattenberedare m.m.

Utrustning som inte är vattenansluten

Vid installation av utrustning med vattenskaderisk och som inte är vattenansluten, till exempel kylskåp, ska utrustningen placeras på ett uppsamlingstråg eller en insats som förses med ett sensorstyrt larm. Sensorn ska vara fäst i tråget eller insatsen och placerad så att ett läckage säkert kan upptäckas. Om sensorn är försedd med batteri ska batteriet vara lätt att byta ut.

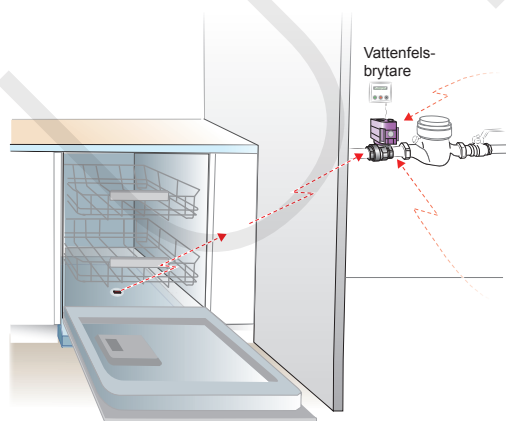
Uppsamlingstråget eller insatsen ska vara anpassad för utrustningens och installationsplatsens mått.

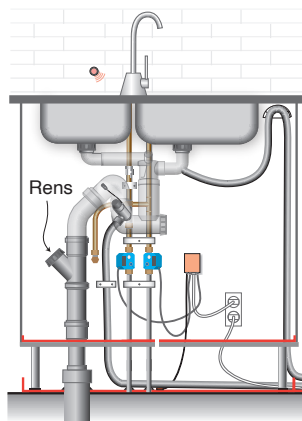
Kylskåp med larm.

Bättre skydd med vattenfelsbrytare och läckagebrytare

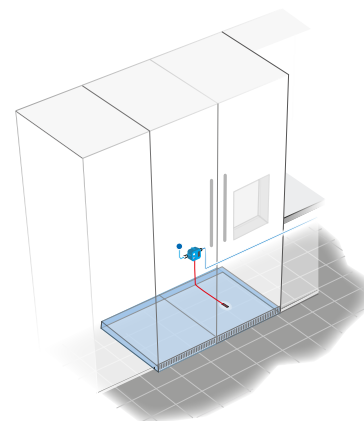
Med vattenfelsbrytare eller läckagebrytare får man ett bättre skydd vid ett eventuellt vattenläckage eftersom vattentillförseln bryts. En insats eller ett uppsamlande tråg i eller under diskbänksskåpet och under vattenansluten utrustning, förses med en sensor som är kopplad till en läckagebrytare eller vattenfelsbrytare. Om vatten detekteras stängs vattentillförseln till utrustningen eller till hela bostaden av och vattenfelsbrytaren eller läckagebrytaren larmar om att ett läckage uppstått.

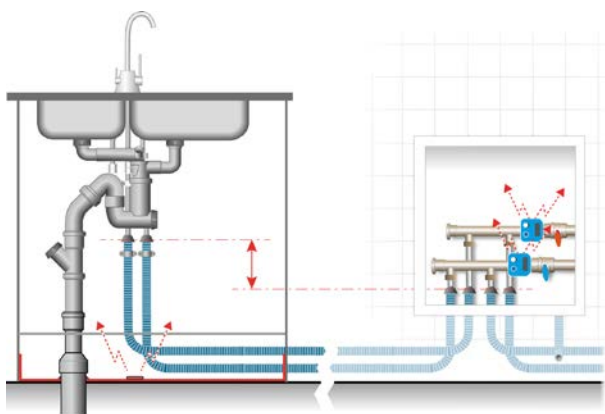
Centralt placerad vattenfelsbrytare.

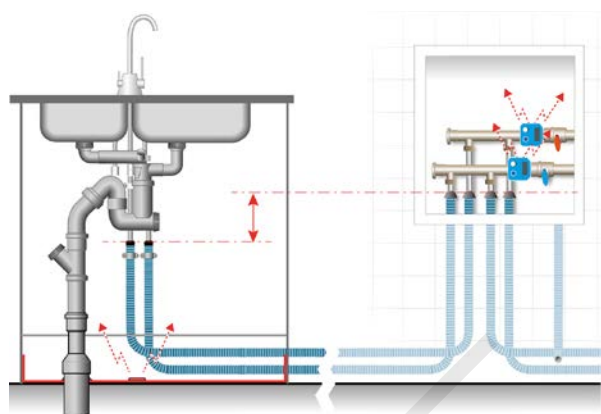
Lokalt placerad läckagebrytare på kallvatten och varmvatten.

Lokalt placerad läckagebrytare på vattenansluten frys.

Fördelarskåp placerat lägre än skyddsrörsavslut med paraply.

Fördelarskåp placerat högre än skyddsrörsavslut med ändtätning

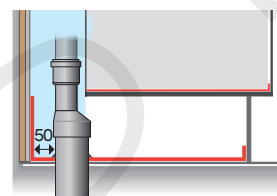
Tappvatten- och spillvattenledningar till kök

Tappvatteninstallationer ska utföras enligt Branschregler Säker Vatteninstallation 2026:1.

Där tappvattenledningar till kök utförs med rör-i-rör-system och där skyddsrörsavslutningarna avslutas på en lägre nivå än skyddsrörets avslut i fördelarskåp ska ändtätning utföras mellan skyddsrör och mediarör i diskbänksskåpet.

Spillvattenledning från kök ska dras upp ovan diskbänksskåpets botten där diskbänkens vattenlås ansluts. Detta för att det ska vara lätt att upptäcka eventuellt läckage mellan övergången från spillvattenledningen och diskbänkens vattenlås. Vattenlås med tillhörande rördelar ska vara typgodkända tillsammans och monteras enligt leverantörens monteringsanvisning. Liggande spillvattenledning från kök ska förläggas med fall och med minst DN 75. Spillvattenledningen ska utföras med böjar med högst 45° riktningssändring för att minska risken för stopp samt för att underlätta rensning. Ledningen ska klamras enligt leverantörens monteringsanvisning.

Rör genomföringar underifrån ska vara tätade mot den vattentäta insatsen eller träget enligt leverantörens monteringsanvisning. Det bör vara minst 50 mm mellan rörens bakkant och vägg och minst 60 mm mellan rören.

Spillvattenledning dras upp till överkant skåpets botten.

Tekniska krav på vattentäta skikt

Ett vattentätt skikt, en insats eller ett uppsamlande tråg ska vara anpassad till rätt produkt.

Provmetoder

För provning av vattentäta skikt och tätning av genomföringar gäller den angivna provmetoden eller likvärdig för att utvärdera produkttegenskaper och funktion.

Det vattentäta skiktet ska vara provat enligt RISE:s *Metod 5779, Provningsmetod för läckageskydd*.

Genomföringarna i läckageskydden ska vara provade enligt RISE:s *Metod 5776*.

Utrustning provade enligt RISE:s *Metod 5776* samt *Metod 5779* ska vara typgodkända.

RISE:s Metod 5779, Provningsmetod för läckageskydd.

Tekniska krav på utrustning

Vattenansluten utrustning ska klara ett statiskt tryck på lägst 1 MPa (10 bar). Förutom VVS-armatur gäller det diskmaskin, tvättmaskin men även kylskåp med kylt vatten, frys med ismaskin, kaffemaskin, varmvattenberedare eller vattenvärmare, kokkran eller annan vattenansluten utrustning. Utrustning som inte klarar ett statiskt tryck på 10 bar ska vara försedd med en tryckreduceringsventil.

Provmetoder

För provning av läckagebrytare, vattenlarm och vattenfelsbrytare gäller den angivna provmetoden eller likvärdig för att utvärdera produkttegenskaper och funktion.

Armaturer i en VVS-installation som tappkranar, blandare och avstängningsventiler ska vara Typgodkända eller på annat sätt utvärderade enligt Boverkets författningssamling, BFS 2024:8 1 kap. 6§. Det ska framgå av produktens dokumentation.

Vattenlarm med sensor och **Läckagebrytare med sensor** ska vara provade enligt RISE:s *Metod 5665, Provning av läckagebrytare och vattenlarm*.

Vattenfelsbrytare ska vara provad enligt RISE:s *Metod 5314, Provning av vattenfelsbrytare för villor och enskilda lägenheter, utgåva nr: 3*.

Vattenlarm och **läckagebrytare med sensorer** samt **vattenfelsbrytare** provade enligt RISE:s *Metod 5665* och *Metod 5314* ska vara typgodkända.

Förklaringar

Vattentätt skikt

Ett vattentätt skikt är utformat så att ett eventuellt läckage samlas upp så det lätt kan upptäckas och snabbt åtgärdas.

Det kan vara:

- en insats i diskbänkskåp eller skåp för integrerad utrustning, eller
- ett tråg med uppsamlande funktion under vattenansluten utrustning eller till exempel en kyl som inte är vattenansluten.

Vattenlarm med sensor

Vattenlarm är ett lokalt larm som påkallar uppmärksamhet med ljud eller ljus och ljus när det detekterar fukt.

Läckagebrytare med sensor

Läckagebrytare är en sensorstyrd ventil som stänger av vattentillförseln vid läckage. För att skydda köket monteras ventiler vanligen i diskbänkskåpet både på kall- och varmvattnet.

Vattenfelsbrytare med sensor

Vattenfelsbrytaren övervakar hela tappvatteninstallationen, inklusive den anslutna utrustningen, genom att mäta och identifiera läckage för att sedan stänga av vattnet centralt. Den placeras vanligtvis på inkommande vattenservis, efter vattenmätaren.

Bilaga 1.

Exempel på föreskrifter för kök i Boverkets författningssamling, BFS 2024:8 och :9 som rör branschrekommendationen:

1 kap. Allmänt

7 § Byggprodukter och material ska ha kända och dokumenterade egenskaper i de avseenden som har betydelse för byggnadens förmåga att uppfylla kraven i denna författning. Byggprodukter med förhandsbedömda egenskaper ska anses ha kända och dokumenterade egenskaper i de avseenden som de är förhandsbedömda.

7 kap. Fuktsäkerhet

9 § Ytor inomhus, som kan förväntas utsättas för vattenstänk, våtrengöring eller kondensvatten, ska ha ett vattenavvisande ytskikt. Kravet i första stycket gäller inte om det är uppenbart obehövt.

10 § Om byggnadsdelar kan förväntas utsättas för kondens i skadlig omfattning, ska det finnas funktioner som begränsar mängden kondens eller dess skadeverkningar.

8 kap. Vatten- och avloppsinstallationer

2 § Om byggnadsdelar riskerar att utsättas för vattenläckage från vatteninstallationer, ska det finnas funktioner som begränsar läckaget eller dess skadeverkningar.

Fogar på vattenledningar ska placeras så att utläckande vatten enkelt kan upptäckas och åtgärdas.

Skydd mot brännskador

Installationer för tappvatten

33 § En installation för tappvarmvatten för personlig hygien och hushållsändamål ska vara utformad så att temperaturen på vattnet kan bli högst 60 °C efter tappstället. Om det finns särskild risk för skällningsskador, får varmvattnets temperatur vara högst 38 °C efter tappstället. En anordning för att reglera tappvarmvatten ska vara utformad så att risken för personskador orsakade av att någon förväxlar varmvatten och kallvatten begränsas.

34 § Kraven i 33 § första stycket gäller inte ett tappställe, som är fast anslutet till tappvatteninstallationen, och som kan ge tappvatten avsett för matlagning, om det har en säkerhetsfunktion som minimerar risken att yngre barn tappar ut vatten. Tappstället ska dessutom vara utformat så att det vid beröring inte kan orsaka brännskador.

Branschrekommendationerna har tagits fram av Säker Vatten i samarbete med Svensk försäkring, Länsförsäkringars forskningsfond, TMF, VVS-företag, VVS-fabrikanternas Råd, Installatörsföretagen, VS-projektörer och högskolor. Diskussioner har också förts med berörda myndigheter.

Säker Vatten AB ansvarar för uppdatering av Branschrekommendationen.